

Etiske retningslinjer

for ansatte og folkevalgte i Hå kommune

Vedtatt i kommunestyremøte
11. mai 2017 i sak 30/17

Hvorfor har vi etiske retningslinjer?

Vanskelige problemstillinger og dilemmaer krever etisk bevissthet og god vurderingsevne.

I tillegg til verdiene våre **åpen**, **driftig** og **stolt**, må vi ha et bevisst forhold til egne motiver og utvise god dømmekraft i det vi gjør.

Det vi vier oppmerksomhet - det vi ser og gjør - sender viktige signaler om hvilke verdier som gjelder for oss. Vi må spørre oss selv hvordan verdiene våre leves ut i praksis og blir synlige for kolleger og innbyggere.

Åpenhet og ærlighet skal prege kommunens virksomhet, og danne grunnlaget for tillit mellom kolleger og i forholdet til innbyggerne.

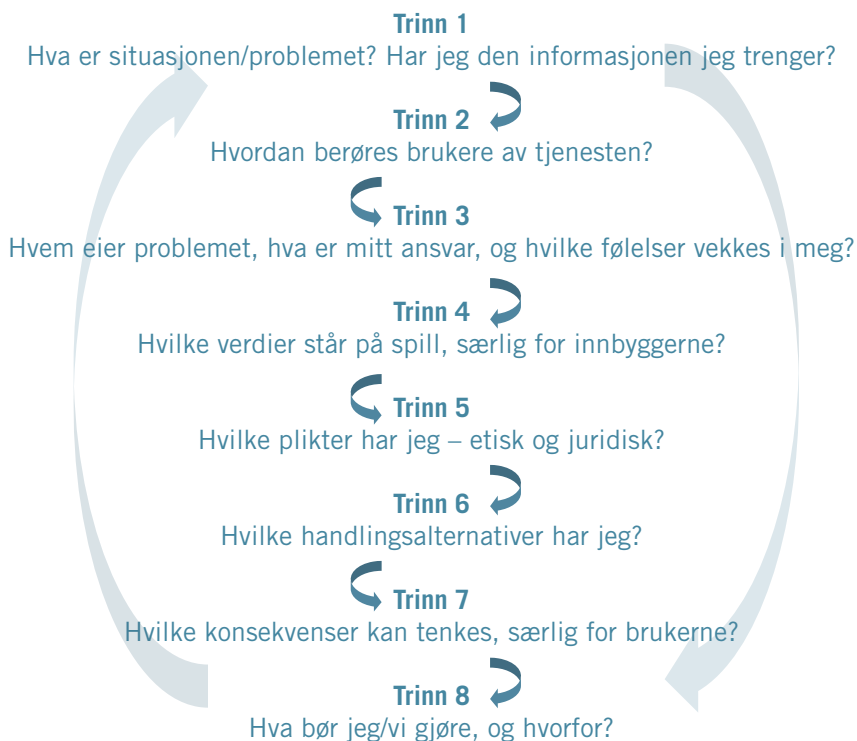
De etiske retningslinjene gjelder alle kommunens ansatte og folkevalgte.

Modell for etisk refleksjon

Modellen er hentet fra «*Refleksjonshåndboka*» til KS og er ment for egenrefleksjon og bruk i grupper.

Start med første spørsmål og avslutt med det siste. Utover dette er ikke rekkefølgen alltid så viktig.

Utdypning av modellen

1. Har jeg alle fakta, og har jeg forstått situasjonen riktig?
Bruk litt tid på å avklare dette.
2. Dette er det overordnede spørsmålet, også når situasjonen påvirker kolleger eller organisering.
3. Å reflektere over ansvar og erkjenne følelser er en forutsetning for å se situasjonen klart og å kunne bidra riktig.
4. Hva står på spill, og hvilke hensyn kommer i konflikt? Innbyggerne og tjenesten står i sentrum og er aller viktigst.
5. Hvilke plikter og roller gjelder? Kommer noen av disse i konflikt? Lojaliteten skal ligge til verdiene og ikke til systemet!
6. Tenk gjennom ulike handlingsalternativer, vær kreativ, og snakk med andre. Hvilke etiske og praktiske behov skal dekkes?
7. Hva er konsekvensene av å velge noe, og hvilke følger kan det få dersom dette blir en regel?
8. Tanke må bli til handling. Se gjerne for deg hva et av dine forbilder ville ha gjort, og spør «hvorfør».

Sjekkliste for etisk bevissthet

1. Hvor viktig er en høy etisk standard for deg?
Vil dine kolleger, eller innbyggerne, være enige?
2. Er det kultur og åpning på arbeidsplassen for å reise etiske spørsmål? Når skjedde det sist?
3. Hvilken respons eller tilbakemelding får den/de som melder avvik, tar opp tegn på sviktende kvalitet, eller påpeker uklare etiske standpunkt?
4. Føler du deg trygg nok til å si hva du mener, å begrunne det, og å veilede andre hvordan de kan reflektere over etiske problemstillinger?
5. Skaper alle aktivitetene dere bruker tid på verdi for innbyggerne? Hvis ikke; hva gjør du med det?
6. Hva gjør du med det dersom dine medarbeidere ikke følger den etiske standarden, eller selv stiller spørsmål til etisk refleksjon?
7. Opplever du at din leder kommuniserer verdier og inviterer til etisk refleksjon? Når skjedde det sist?
8. Kan innbyggerne se kommunens verdier og din etiske bevissthet gjennom dine handlinger?

Etikk i hverdagen

På de neste sidene følger noen eksempler på etiske problemstillinger og utfordringer fra hverdagen i kommunen.

Å ha et bevisst forhold til dette på forhånd hjelper oss når vi møter situasjonene.

Å snakke om det gjør at vi står sterkere - sammen.

- Å forvalte ressurser
- Anskaffelser
- Habilitet
- Kommunikasjon og sosiale medier
- Gaver og representasjon
- Tillit, ytring og lojalitet
- Å varsle om kritikkverdige forhold
- Tillitsvalgte og verneombud

Å forvalte ressurser

Kommunens ressurser skal ivaretas økonomisk og rasjonelt på en bærekraftig måte for innbyggerne, innenfor rammen av det nasjonale fellesskapet.

I forhold til samfunnet som helhet og den enkelte - uavhengig av opphav, etnisitet og funksjonsevne - skal Hå kommune være kjent for profesjonalitet og omtanke. Hå kommune skal være en åpen og inkluderende organisasjon.

Ansatte plikter å melde fra om egne eller andres handlinger eller forhold som kan påføre kommunen økonomisk tap eller materiell og/eller ikke-materiell skade.

Kommunens forretningsmessige virksomhet skal bidra til at kommunens fastsatte mål blir nådd. Driften skal skje innenfor rammen av gjeldende lover og forskrifter.

Som forvalter av fellesskapets midler er det viktig med en framferd som bygger tillit hos både innbyggere, tjenestemottakere og leverandører.

Alle som deltar i kommunens forretningsvirksomhet plikter å sette seg grundig inn i og etterleve lov og forskrift om offentlige anskaffelser, og kommunens eget regelverk på området.

Anskaffelsesprosesser skal baseres på forutsigbarhet, gjennomsiktighet, etterprøvnbarhet, likebehandling og god forretningskikk. Kommunens ansatte skal opptre profesjonelt og i tråd med god forvaltningsskikk. Alle aktører skal likebehandles.

Habilitet

Alle skal være åpne om bierverv og/eller engasjement i organisasjoner og virksomheter som kan ha betydning for tjenesteutøvelsen i form av inhabilitet eller brudd på lojalitetsplikten.

Det påhviler ansatte som samtidig er folkevalgte et særskilt ansvar å være seg bevisst sine ulike roller.

Ingen skal la egne interesser, eller interessene til familie eller nære venner, påvirke deres handlinger, saksfremlegg eller vedtak. Det skal heller ikke være nære familierelasjoner mellom leder og medarbeider, eller parrelasjoner mellom nære kolleger.

Ansatte kan ikke inneha bierverv, styreverv eller andre lønnede oppdrag som kan påvirke kommunens legitime interesser, eller som kan svekke tilliten til beslutningsprosesser og kommuneforvaltningen.

Kommunikasjon og sosiale medier

Det er viktig at all informasjon som gis er pålitelig og korrekt. Ansatte og folkevalgte skal opptre saklig og på en tillitsvekkende måte, innenfor gjeldende lov- og regelverk. Fortrolige opplysninger de har mottatt i kraft av sine roller må ikke meddeles uvedkommende. Alle ansatte signerer taushetserklæring ved tiltredelse.

Alle må være bevisst at holdninger og atferd på fritiden kan bli assosiert med tjenesten i kommunen og derfor påvirke kommunens omdømme. Som ansatte i Hå kommune bidrar vi til hvordan innbyggerne i Hå oppfatter kommunen, også utenom arbeidstid som privatperson.

Som arbeidsgiver ønsker kommunen selvsagt at alle som er aktive på de sosiale mediene også er gode representanter og ambassadører for kommunen.

Vi må gjerne omtale Hå kommune, men ikke utgi oss for å være representanter for kommunen når vi er aktive som privatpersoner. Vår arbeidsgivers omdømme avhenger også av at vi som privatpersoner setter andre i stand til å forstå hvilken rolle vi til enhver tid har.

Gaver og representasjon

Det forventes at alle som representerer kommunen har et bevisst forhold til det å skaffe seg personlige fordeler i forbindelse med sitt arbeid og/eller verv.

Ansatte og folkevalgte kan ikke motta gaver, reiser, hotellopphold, bevertning, rabatter, lån eller andre personlige fordeler som kan påvirke tjenesteutøvelsen, eller gi andre saklig grunn til å tro det.

Vi mottar ikke arv eller personlige fordeler i vårt arbeid, men gaver av ubetydelig verdi kan vi motta dersom det er avklart med leder.

Vi avklarer med leder hvilke arrangementer vi kan delta på i jobbsammenheng.

Privat bruk av kommunens eiendeler/verdier, kan bare skje etter avtale med overordnet.

Tillit, ytring og lojalitet

Gode relasjoner bygger på tillit og respekt. Gjennom god dialog balanseres ytringsfriheten og lojaliteten.

Ytringsfriheten er nedfelt i Grunnlovens §100 og skal verne om individets frie mening, sannhet og demokrati. Ansatte i Hå kommune skal fritt kunne uttale seg om sitt personlige syn og gi opplysninger om sitt arbeid, men likevel ikke uttale seg på virksomhetens vegne.

Det gjelder en grunnleggende lojalitetsplikt i alle arbeidsforhold. Det betyr at arbeidstaker må opptre i samsvar med virksomhetens interesser, og ikke – med det siktemål å omgå tjenestevei eller søke egen vinning – gi uttalelser som kan skape tvil i en politisk beslutningsprosess.

Lojalitetsplikten medfører aldri noen plikt til å gjøre noe ulovlig eller uetisk.

Å varsle om kritikkverdige forhold

Hå kommune ønsker å bygge en god kultur for å melde avvik. Dette for å sikre god kvalitet. Kritikkverdige forhold ønskes avdekket og varslet på en god og forsvarlig måte. Kommunen skal sikre at de ansattes og innbyggernes interesser blir godt ivaretatt.

Ansatte som bidrar til å avdekke, melde eller varsle om kritikkverdige forhold har krav på et særskilt vern.

I sitt kvalitetssystem "Compilo" har Hå kommune egne prosedyrer og skjema for varsling. Ansatte kan selv velge på hvilken måte de ønsker å varsle.

Varsling hjemles i arbeidsmiljøloven og skal bidra til å styrke yringsfriheten. Kritikkverdige forhold i tjenesten kan være tyveri, underslag og/eller korrupsjon og faglig uforsvarlighet som er til fare for liv og helse. På arbeidsplassen kan kritikkverdige forhold være brudd på lov- og avtaleverk, mobbing, trakassering og diskriminering.

Tillitsvalgte og verneombud

Tillitsvalgte og verneombud har en formell og viktig posisjon i virksomheten i lys av lov- og avtaleverk. I kraft av sin rolle har disse en særskilt adgang til å fremføre sine synspunkter i en sak for å verne om samarbeid, arbeidsmiljø og ansattes rettigheter.

De har ansvar for og plikt til å fremme saker på vegne av sine medlemmer og den organisasjonen de representerer. Dette må gjøres på en hensiktsmessig og forsvarlig måte.

Partssamarbeidet er hjemlet i hovedavtalen og skal være et virkemiddel for å sikre gode prosesser som skaper kvalitativt gode tjenester i kommunen. Dette samarbeidet skal foregå i tråd med kommunens organisering.

Dialogkort

Ditt barn trenger noen tusjer og en skriveblokk til skolebruk, og du tar det med fra jobben. Er det OK?

Dagen kommer ikke skikkelig i gang før du har fått en halvtime med kollegial drøs og kaffe. Er det OK?

Du har et eksternt møte midt på dagen. Møtet er ferdig kl. 14:00 og du går hjem etterpå. Er det OK?

Du må betale noen private regninger, og bruker nettbank i arbeidstiden. Er det OK?

DIALOGTEMA 1

På butikken overhørte du en samtale hvor det snakkes om fortrolige saker i kommunen.

- Hva gjør du?

DIALOGTEMA 2

Du skal ansette en ny medarbeider og en av søkerne er i familie med en av dine beste venner. Hva gjør du?

Du arbeider som byggesaksbehandler og din nabo kommer med en byggesøknad. Hva gjør du?

Du er ansatt i hjemmetjenesten, og pårørende til en tjenestemottaker kommer med en gave som takk for omsorgen du har vist. Hva gjør du?

DIALOGTEMA 3

En kollega har tatt med seg utstyr hjem fra jobben, og du er ikke sikker på om han/hun vil levere det tilbake.

- Bør du ta dette opp med kollegaen eller varsle nærmeste leder?

Du trenger nye dekk til bilen din og stikker innom bensinstasjonen for å innhente tilbud. Stasjonseieren sier at du kan få 10 % rabatt på dekkene fordi du er ansatt i kommunen.

- Hva gjør du?

DIALOGTEMA 4

Du har en kollega som er noe innesluttet/sur/ofte sint eller har spesiell klesstil. Vedkommende gjør en god jobb ellers, men du opplever at dennes personlighet til stadighet er et samtaletema når han/hun ikke er til stede.

- Hva gjør du?

DIALOGTEMA 5

Du får invitasjon fra en lokal bedrift kommunen samarbeider med, og tilbys billetter til et sportsarrangement de er sponsor for. Bedriften tilbyr også å dekke reise og opphold.

- Kan du ta imot invitasjonen?

DIALOGTEMA 6

Du har hatt en særlig stressende dag og trenger å blåse ut litt damp når du kommer hjem. Mens du lager middag prater du med din partneren om saken, litt for å lufte frustrasjonen din og litt for å høre om din oppfattelse er helt feil.

- Hva kan skje?
- Er dette greit?

DIALOGTEMA 7

- Hvordan skal mennesker med ulik kultur, tro og meninger klare å fungere godt sammen?
- Skal tjenestemottakere kunne reservere seg mot ansatte som oppleves annerledes?
- Skal ansatte kunne forvente at arbeidsgiver innretter seg etter deres tro eller sedvane?

DIALOGTEMA 8

Hvordan skal vi forholde oss til bruk av sosiale medier mellom leder og medarbeider, mellom tjenestemottaker og ansatt, eller pårørende og ansatt?

DIALOGTEMA 9

Du har med jobbmobilten på fest, og overlater telefonen til andre for at de skal ta bilde av deg og annet som skjer på festen.

- Er dette OK?
- Hva kan skje?

Hvem er ansvarlig dersom noen sjekker din e-post mens andre har tilgang til mobiltelefonen?

Mens du er på festen ringer telefonen din og det er jobbrelevant.

- Hva gjør du?
- Hvordan kan du håndtere dette på en fin måte?

DIALOGTEMA 10

For en tid tilbake ble det gjort endringer på jobb. Flere arbeidsoppgaver må nå gjøres på en helt annen måte. Flere kolleger misliker endringen. Morgenkaffen brukes til en drøst om hvor vanskelig arbeidet har blitt.

Gjennom dagen stønner de ofte høyllytt når ting går galt, og lager store diskusjoner seg imellom hvis leder minner om å gjøre arbeidet på den nye måten.

- Hva gjør du?
- Hva kan gjøres med saken?

DIALOGTEMA 11

